

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech za 15. kalendářní týden,

9. – 15. 4. 2023 / ECDC Communicable Disease Threats Report, Week 15, 9 – 15 April 2023

Zdroj: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-week-15-9-15-april-2023>

Podle materiálu ECDC volně zpracovalo Oddělení epidemiologie infekčních nemocí, CEM, SZÚ

Seznam onemocnění uvedených v této aktualizaci:

1. *Chřipka A(H5N1) – mezinárodní situace – sledování případů u lidí*
2. *Onemocnění vyvolané virem Marburg – Rovníková Guinea, 2023*
3. *Covid-19 vyvolaný virem SARS-CoV-2 - mezinárodní situace (EU/EHP), 2019 – 2023*
4. *Chřipka - monitoring sezóny 2022/2023*
5. *Onemocnění vyvolané virem MERS-CoV – mezinárodní situace, 2022 – 2023*
6. *Spalničky – celosvětově, monitoring evropských ohnisek nákazy*
7. *Měsíční epidemiologický monitoring záškrtu v EU/EHP, 2023*
8. *Záškrt – Nigérie, 2023*

1. Chřipka A(H5N1) – mezinárodní situace – sledování případů u lidí

Aktualizace: Dne 4. dubna Kanadská agentura pro inspekci potravin nahlásila případ nákazy domestikovaného psa virem chřipky A(H5N1), Oshawa, Ontario. Pes zemřel na postižení respiračního systému po tom, co rozžvýkal divokou husu. Dalšíh pět domestikovaných nakažených koček virem A(H5N1) bylo nahlášeno ze Spojených států, z nichž všechny zemřely s vážnými symptomy po expozici nakaženým divokým ptákům. Jedna kočka byla hlášena 6. dubna 2023 ve Wyomingu a čtyři kočky byly se symptomy a úmrtím retrospektivně hlášeny z Nebrasky a Oregonu. Předchozí nákaza kočky virem A(H5N1) byla hlášena z Francie v prosinci 2022.

Souhrn: Od roku 2004 do 30. března 2023 bylo na celém světě (ve 23 zemích) hlášeno 874 případů nákazy ptačí chřipkou A(H5N1) u lidí, z toho 458 úmrtí (smrtnost 52,4 %). Dosud nebyl zjištěn přenos z člověka na člověka.

Hodnocení ECDC: V nedávné době bylo zaznamenáno několik případů infikovaných koček a psů po přímém kontaktu s nakaženými divokými ptáky. Dosud nebyl zaznamenán žádný přenos infekce přes domácí zvířata na člověka, proto nelze posoudit pravděpodobnosti rizika přenosu. Majitelé domácích zvířat by měli být ostražití a obecně by měli držet svá zvířata daleko od nemocných a mrtvých divokých ptáků a jiných divokých zvířat, jako jsou lišky. Pokud jsou hlášeny případy viru ptačí chřipky v blízkosti obydlených částí, psi by měli být drženi na vodítku a kočky by měly být pokud možno drženy v domovech. Pokud jsou domácí zvířata v přímém kontaktu s potenciálně infikovanými mrtvými nebo nemocnými ptáky, majitelé by měli pečlivě sledovat zvířata pro respirační, ale možná i jiné příznaky a konzultovat je s veterinářem pro zvážení testování na viry ptačí chřipky. Sporadické případy různých podtypů ptačí chřipky A(H5Nx) byly dříve hlášeny po celém světě. Současné epidemiologické a virologické důkazy naznačují, že viry A(H5N1) zůstávají podobné těm u ptáků. Přenos na lidi zůstává vzácnou událostí a žádný stabilní přenos mezi lidmi nebyl pozorován. Celkově je riziko přenosu zoonotické chřipky na veřejnost v zemích EU/EEA považováno za nízké. Riziko expozice pro vybrané skupiny obyvatel (např. odchytávači zvířat) bylo posouzeno jako nízké až střední. Přímý kontakt

s infikovanými ptáky nebo kontaminovaným prostředím je nejpravděpodobnějším zdrojem infekce a použití osobních ochranných prostředků pro lidi vystavené mrtvým ptákům nebo jejich výkalům minimalizuje zbývající riziko. Recentní vážné případy v Asii a Jižní Americe u dětí a lidí vystavených infikované, nemocné a mrtvé drůbeži v zahradách zdůrazňují riziko spojené s nechráněným kontaktem s infikovanými ptáky a připomínají vhodné použití osobních ochranných pomůcek.

Akce: ECDC ve spolupráci s Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA) a referenční laboratoří EU pro ptačí chřipku monitoruje ptačí chřipku prostřednictvím surveillance a epidemiologických zpravodajských činností s cílem identifikovat významné změny virologických vlastností a epidemiologie viru. Nejnovější zpráva byla publikována v březnu 2023.

2. Onemocnění vyvolané virem Marburg - Rovníková Guinea, 2023

Aktualizace: Dne 11. dubna 2023 zveřejnilo ministerstvo zdravotnictví Rovníkové Guineje epidemiologickou zprávu, podle které byl k 10. dubnu 2023 v zemi potvrzen jeden nový případ onemocnění Marburg (MVD) s úmrtím v Bata, provincii Litoral. Z celkových 1 322 kontaktů je sledováno 30 % (385). Od začátku výskytu bylo potvrzeno 15 případů, z nichž 11 zemřelo, tři se zotavily a stav jednoho je neznámý.

Shrnutí: Dne 8. února 2023 zveřejnilo ministerstvo zdravotnictví Rovníkové Guineje upozornění týkající se neznámé nemoci způsobující hemoragickou horečku ve dvou sousedících obcích v okrese Nsok Nsomo, v provincii Kié-Ntem. Dne 13. února 2023 Rovníková Guinea potvrdila první ohnisko MVDE v zemi. Dne 14. února 2023 na mimořádném zasedání konsorcia pro vakcínu proti viru Marburg (MARVAC) zástupce WHO pro Rovníkovou Guineu oznámil, že se epidemiologický dozor v zemi zvyšuje, včetně intenzivního sledování kontaktů. Rovněž byl vypracován 30denní plán reakce, jehož cílem bylo posoudit potřeby a dopady současné situace. Od začátku epidemie bylo potvrzeno celkem 14 případů ze čtyř okresů ve čtyřech provinciích: Ebibeyin – provincie Kie Ntem (3), Evinayong – provincie Centro Sur (2), Nsork – provincie Wele-Nzas (1), Bata – provincie Litoral (8). Ze 14 potvrzených případů, o kterých jsou známy informace, je 9 žen a 5 mužů, 42,8 % ve věku 30–44 let. Čtyři z potvrzených případů jsou zdravotničtí pracovníci, z nichž dva zemřeli.

MVD (dříve hemoragická horečka Marburg) je vzácné, ale závažné onemocnění se smrtností až 88 %. Onemocnění má epidemický potenciál. Všechna dosud zaznamenaná ohniska MVD pocházejí z Afriky. Od roku 1967, kdy bylo MVD zjištěno poprvé, bylo hlášeno okolo 600 případů z Angoly, Demokratické republiky Kongo, Ghany, Guineji, Rovníkové Guineji, Keni, Jihoafrické republiky, Tanzanie a Ugandy.

Hodnocení ECDC: Jedná se o první ohnisko MVD v Rovníkové Guineji. Pravděpodobnost expozice a tedy i riziko nákazy MVD je pro občany EU/EHP cestující nebo pobývající v postižených oblastech velmi nízké. Nejpravděpodobnější možnou cestou zavlečení viru do EU/EHP jsou infikovaní cestující. Import nelze vyloučit, přesto je velmi nepravděpodobný. Pokud by k importu přesto došlo, pravděpodobnost šíření viru v rámci EU/EHP je považována za velmi nízkou.

Prevencí je vyhnout se:

- přímému kontaktu s krví a jinými tělními tekutinami nakažených osob
- nepřímému kontaktu s kontaminovanými povrchy a materiály (oblečení, lůžkoviny, zdravotnické vybavení aj.)
- stanovištím netopýřů, jako jsou jeskyně nebo doly v rizikových oblastech (kde byla MVD hlášena)

- jakékoli formě blízkého kontaktu s divokými zvířaty, včetně opic, lesních antilop, hlodavců a netopýřů (živých i mrtvých) a manipulaci s jakýmkoli druhem bushmeatu (masa divokých zvířat z afrických lesů a savan) nebo jeho konzumací.

Akce: ECDC tuto událost sleduje prostřednictvím svých zpravodajských činností a je v kontaktu s relevantními partnery.

3. Covid-19 vyvolaný virem SARS-CoV-2 - mezinárodní situace (EU/EHP), 2019 – 2023

Shrnutí: Celkově byla na úrovni EU/EHP epidemiologická situace v posledních 12 měsících od počátečního velkého vrcholu epidemie omikronu charakterizována periodickými vlnami infekce, přibližně každé 2–3 měsíce. V tomto období došlo ke klesajícímu trendu v hlášení případů, hospitalizací, přijetí na JIP a úmrtí v jednotlivých epidemických vlnách.

Konec 14. týdne (9. dubna 2023) přinesl celkově klesající nebo stabilní trendy většiny ukazatelů v EU/EHP. Byl pozorován nárůst obsazenosti nemocničních lůžek (15%), který však zůstává na nízké úrovni ve srovnání s maximy pandemie a nedávnými vrcholy. Při porovnání s předchozím týdnem se snížila míra úmrtí na covid-19 na úrovni EU/EHP, kdy bylo hlášeno 632 úmrtí z 25 zemí.

V rámci EU/EHP hlásí některé země rostoucí trendy. Mezi zeměmi, které hlásí nárůst některého z ukazatelů ve srovnání s předchozím týdnem, zůstávají hodnoty ukazatelů nízké až mírné (počet případů u osob ve věku nad 65 let a více pod 10 %, ukazatele hospitalizace pod 20 %, ukazatele obsazenosti JIP lůžek pod 7 % a smrtnost pod 7 %) ve srovnání s maximem hlášeným během pandemie.

Byly pozorovány následující trendy na úrovni jednotlivých zemí:

- Počet případů onemocnění u osob ve věku 65 let a starších se zvýšil v jedné (Francie) z 26 zemí, které poskytly údaje. Tento trend pokračuje ve Francii již po dobu pěti týdnů.
- Tři ze 13 zemí (Irsko, Francie, Řecko), které poskytly údaje, hlásily v posledním týdnu nárůst alespoň jednoho ukazatele v nemocnicích nebo na jednotkách intenzivní péče.
- Jedna země (Lotyšsko) hlásila nárůsty celkového počtu úmrtí na covid-19 v posledních dvou týdnech. Nárůsty počtu úmrtí ve věkových skupinách 65-79 let a 80 let a více hlásila jedna (Rumunsko) a čtyři (Chorvatsko, Estonsko, Lotyšsko a Malta) z 23 zemí s věkově specifickými daty.

Mezi šesti zeměmi s odpovídajícím objemem sekvenování nebo genotypizace v týdnech 12–13 (20 března - 2. dubna 2023) byla odhadována distribuce variant vzbuzujících obavy (VOC) nebo variant zájmu (VOI), 58,0 % (54,1- 81,6 % z šesti zemí) pro XBB.1.5, 22,6 % (1,7-28,4 % z šesti zemí) pro XBB, 10,1 % (4,5-20,4 % z šesti zemí) pro BA.2.75, 6,0 % (4,0-9,4 % z šesti zemí) pro BQ.1, 0,5 % (0,3-1,8 %, 45 detekcí z pěti zemí) pro BA.5, 0,2 % (0,1-1,4 %, 23 detekcí z pěti zemí) pro BA.2.

Kumulativní počet aplikací první posilovací dávky byl 65,4 % (rozmezí pro jednotlivé země: 11,3-87,1 %) u dospělých ve věku 18 let a starších, 84,9 % (rozmezí pro jednotlivé země: 13,3-100,0 %) u osob ve věku 60 let a starších a 54,7 % (rozmezí pro jednotlivé země: 9,2-75,8 %) v celkové populaci. Kumulativní počet aplikovaných druhých booster dávek byl 17,3 % (rozmezí pro jednotlivé země: 0,2-42,0 %) u dospělých ve věku 18 let a starších, 35,5 % (rozmezí pro jednotlivé země: 0,4-86,7 %) u osob ve věku 60 let a starších a 14,2 % (rozmezí pro jednotlivé země: 0,2-33,6 %) v celkové populaci.

Týdenní aktualizace variant SARS-CoV-2: Od poslední aktualizace 5. dubna 2023, k 14. dubnu 2023, nebyly v klasifikaci variant ECDC provedeny žádné změny u variant vzbuzující obavy (VOC), variant zájmu (VOI), sledovaných variant a deeskalovaných variant.

Mimořádná situace v oblasti veřejného zdraví mezinárodního významu (PHEIC): Dne 11. března 2020 vyhlásil generální ředitel WHO COVID-19 za pandemii. Třetí, čtvrté, páté, šesté, sedmé, osmé, deváté, desáté, jedenácté, dvanácté, třinácté a čtrnácté zasedání Mezinárodního zdravotnického výboru (IHR) pro mimořádné události týkající se covid-19 se konalo v Ženevě 30. dubna 2020, 31. července 2020, 29. října 2020, 14. ledna 2021, 15. dubna 2021, 14. července 2021, 22. října 2021, 13. ledna 2022, 11. dubna 2022, 8. července 2022, 13. října 2022 a 27. ledna 2023. Výbor na těchto zasedáních dospěl k závěru, že pandemie covid-19 nadále představuje PHEIC.

Hodnocení ECDC: Nejnovější hodnocení rizik: <https://www.ecdc.europa.eu/en/current-risk-assessment-novel-coronavirus-situation>

Akce: Aktualizace přehledu covid-19 pro jednotlivé země jsou uveřejněny na stránkách ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews>.

Nejnovější aktualizace týkající se variant SARS-CoV-2, jsou dostupné na [webové stránce ECDC věnované variantám](#). Kromě opatření popsanych v nejnovějších hodnoceních rizik covid-19, dne 5. dubna 2023 vydalo ECDC dokument k očkování proti covid-19 v roce 2023, aby podpořil země při rozhodování o strategii očkování: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/interim-public-health-considerations-covid-19-vaccination-roll-out-during-2023>. Tento metodický návrh si klade za cíl nabídnout rady ohledně optimálního času a zaměření kampaní očkování, aby se omezila trvalá zátěž nemocí, kterou trpí především starší lidé a lidé s komorbiditami. Tento dokument ze srpna 2022 (<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/long-term-qualitative-scenarios-and-considerations-their-implications>), který vznikl k podpoře aktivit připravenosti zemí v postakutní fázi pandemie covid-19.

4. Chřipka - monitoring sezóny 2022/2023

Týden 14/2023 (3. dubna – 9. dubna 2023)

- Procento všech sentinelových vzorků z primární péče od pacientů s příznaky chřipce podobného onemocnění (ILI) nebo akutní respirační infekce (ARI), které bylo pozitivní na chřipkový virus, v týdnu 14/2023 vzrostlo na 15 % (předchozí týden 16 % a zůstává nad epidemickým prahem (10 %)).
- Střední intenzitu hlásilo 11 ze 42 zemí nebo oblastí a 16 ze 41 zemí hlásilo rozsáhlou aktivitu, což svědčí o značné cirkulaci viru sezónní chřipky v celém regionu.
- Z 29 zemí, které hlásily pozitivitu sentinelových vzorků v primární péči 10 % nad epidemickým prahem, aktivitu vyšší než 40 % vykazalo pouze Estonsko a Slovensko
- V rámci sentinelové i nesentinelové surveillance byly zjištěny viry chřipky typu A a typu B, přičemž v obou systémech převažovala virus chřipky typu B.
- Hospitalizovaní pacienti s potvrzenou infekcí chřipky byli hlášeni z jednotek intenzivní péče (s vyšším podílem virů typu B), z ostatních oddělení (virus typu A a virus typu B) a v rámci sledování závažných akutních respiračních infekcí SARI (s vyšším podílem virů typu B). Čtyři země nebo oblasti hlásily při sledování SARI pozitivitu chřipkových virů vyšší než 10 % (Litva, Albánie, Srbsko a Ukrajina). Zdroj: [Flu News Europe](#)

Hodnocení ECDC: Chřipková aktivita po vrcholu v týdnu 51/2022 v celém regionu klesala až do týdne 4/2023, kdy dosáhla 22 % positivity. Od 6. týdne do 11/2023 opět vzrostla na pozitivitu 25 %, 14. týden je pozorován pokles na 15 % pozitivitu.

5. Onemocnění vyvolané virem MERS-CoV – mezinárodní situace, 2022 – 2023

Aktualizace: Od poslední aktualizace 28. února 2023 až do 11. dubna 2023 nebyly úřady po celém světě ani Světovou zdravotnickou organizací (WHO) hlášeny žádné nové případy MERS-CoV ani související úmrtí.

Souhrn: Od začátku roku 2023, do 11. dubna 2023, nebyly hlášeny žádné případy MERS-CoV s datem nástupu příznaků v roce 2023. Od dubna 2012 až do 11. dubna 2023 bylo celosvětově zdravotnickými úřady hlášeno celkem 2 613 případů MERS-CoV, včetně 945 úmrtí.

Hodnocení ECDC: Lidské případy MERS-CoV jsou hlášeny z Arabského poloostrova. Počet nových případů zjištěných a hlášených prostřednictvím surveillance systémů klesl na nejnižší úroveň od roku 2014. Riziko přenosu onemocnění mezi lidmi v Evropě zůstává na velmi nízké úrovni. Současná situace MERS-CoV představuje pro EU nízké riziko, jak je uvedeno v Rychlém posouzení rizik ECDC zveřejněném dne 29. srpna 2018, které také poskytuje podrobnosti o posledním případě hlášeném v Evropě. ECDC v říjnu 2019 zveřejnilo technickou zprávu [Zdravotnická připravenost v případech importu infekčních nemocí s vysokou hrozbou](#), která je určena pro členské státy EU, které chtějí posoudit svou úroveň připravenosti na onemocnění jako je MERS-CoV. ECDC také zveřejnilo [Směrnice pro hodnocení rizika infekčních nemocí přenášených leteckou dopravou \(RAGIDA\) - MERS-CoV](#) dne 22. ledna 2020.

Akce: ECDC sleduje tuto hrozbu prostřednictvím svých „epidemic intelligence“ aktivit a měsíčně zveřejňuje hlášení.

6. Spalničky – celosvětově, monitoring evropských ohnisek nákazy

Přehled: V únoru 2023 hlásilo osm zemí EU/EHP celkem 41 potvrzených případů spalniček do Evropského sledovacího systému (TESSy), (podrobná data jsou k dispozici v atlasu infekčních nemocí ECDC). Nejnovější případy byly hlášeny v únoru 2023 v Rakousku (31), Estonsku (1), Francii (1), Německu (1), Itálii (1), Polsku (1), Slovensku (1) a Španělsku (4). Celkově bylo v EU/EHP v lednu a únoru hlášeno 57 případů. Aktivita spalniček zůstává nízká. K 12. dubnu 2023 byl zaznamenán z oficiálních veřejných a mediálních zdrojů jeden případ výskytu spalniček v EU/EHP (Rakousko).

Sedm zemí EU/EHP hlásilo za poslední měsíc 48 nových podezřelých a/nebo potvrzených případů spalniček: Rakousko (19), Dánsko (1), Estonsko (1), Německo (13), Polsko (11), Španělsko (2) a Švédsko (1). Ostatní země nové případy spalniček nehlásily nebo neposkytly aktualizace pro předchozí období. Na základě dat TESSy nebyla v souvislosti se spalničkami v EU/EHP dosud hlášena žádná úmrtí. Aktualizace mimo EU/EEA jsou k dispozici pro Arménii a Ukrajinu, stejně jako pro Regionální úřad Světové zdravotnické organizace pro Afriku (WHO AFRO), včetně aktualizací pro Demokratickou republiku Kongo (DRC) a Jihoafrickou republiku, a pro Regionální úřad Panamerické zdravotnické organizace WHO (PAHO). Nebyly k dispozici žádné aktualizace pro Regionální úřad Světové zdravotnické organizace pro Evropu (WHO EURO), Regionální úřad Světové zdravotnické organizace pro Východní Středomoří (EMRO), Regionální úřad Světové zdravotnické organizace pro Jihovýchodní Asii (SEARO) nebo Regionální úřad Světové zdravotnické organizace pro Západní Pacifik (WPRO).

Zřeknutí se odpovědnosti: Měsíční zpráva o spalničkách zveřejněná v CDTR poskytuje nejnovější údaje o případech a výskytech na základě informací zveřejněných národními veřejnými zdravotnickými orgány nebo v médiích. Tato zpráva je doplňkem měsíční zprávy o sledování spalniček a zarděnek ECDC,

založené na datech pravidelně odesílaných 29 zeměmi EU/EHP do TESSy. Údaje prezentované v obou měsíčních zprávách se mohou lišit.

Epidemiologické shrnutí pro země EU/EHP s aktualizacemi informací o epidemii od minulého měsíce:

- Rakousko hlásí 108 případů spalniček na základě dat k 11. dubnu 2023. Jedná se o nárůst 19 případů v porovnání s národní zprávou z 21. března. Výskyt nákazy je lokalizován především v regionu Styrie, kde bylo hlášeno 99 ze 108 případů k 15. týdnu (končí 16. dubna 2023) a první případ byl hlášen v týdnu 4/2023. Případy byly také hlášeny z dalších regionů: Horní Rakousy (5), Vídeň (3) a Korutany (1). Většina případů (80 ze 108) byla hlášena mezi týdny 7 a 11.
- Dánsko hlásí za březen 2023 jeden případ spalniček. V roce 2021 ani v roce 2022 nebyly hlášeny žádné případy. V roce 2020 byly hlášeny čtyři případy.
- Estonsko hlásí za únor 2023 jeden případ. Mezi lety 2020 a 2022 nebyly na území Estonska hlášeny žádné případy.
- Německo hlásí 29 suspektních a potvrzených případů k týdnu 14/2023 (končí 9. dubna 2023), což představuje nárůst o 13 případů od týdne 9 v roce 2023 (končí 5. března 2023). Pozn.: číslo uvedené v této zprávě zahrnuje i suspektní případy onemocnění a je tedy vyšší než počet případů hlášených v TESSy.
- Polsko hlásilo 11 případů mezi lednem a březnem 2023 podle své dvoutýdenní národní zprávy.
- Španělsko hlásilo dva případy, z nichž jeden byl importovaný, podle údajů z 26. března 2023 (Bulletin č. 13).
- Švédsko hlásilo k 11. dubnu 2023 jeden importovaný případ v roce 2023 v regionu Södermanland.

Relevantní epidemiologické shrnutí pro země mimo EU/EHP: Ministerstvo zdravotnictví Arménie 29. března 2023 hlásilo 85 případů spalniček. Ukrajina hlásila tři případy v lednu a únoru 2023. Podle zprávy Regionální kanceláře WHO pro Afriku (WHO AFRO) byly k 26. březnu (týden 13) hlášeny případy spalniček v roce 2023 v následujících zemích: Kamerun, Čad, Etiopie, Ghana, Guinea, Keňa, Libérie, Mali, Niger, Senegal, Sierra Leone, Jižní Súdán, Tanzanie, Uganda a Zambie. Od ledna do března 2023 DRC hlásila 40 650 suspektních případů, včetně 465 úmrtí. Výskyt spalniček byl zaznamenán ve všech provinciích Jižní Afriky kromě Východní provincie. Hlásí se 900 případů, z nichž většina (86 %) jsou děti ve věku jednoho až čtrnácti let. Genotyp D8 podobný kmeni zjištěnému při výskytu spalniček v Zimbabwe v roce 2022 byl zjištěn v provincii Limpopo a Severozápadní provincii. Podle zprávy WHO Panamerická zdravotnická organizace (PAHO) v 1.-12. týdnu roku 2023, končícím 25. března 2023, byly v USA hlášeny tři případy spalniček. Vzhledem k různým obdobím hlášení jednotlivých zemí, se informujte o nejnovějších informacích v týdenním bulletinu.

ECDC hodnocení: Významný pokles případů spalniček hlášených zeměmi EU/EHP po březnu 2020, který pokračoval v roce 2022 a do roku 2023, kontrastuje s obvyklým ročním a sezónním vzorcem pro spalničky, který vrcholí v mírných klimatických podmínkách během jara. Podobný pokles byl pozorován i v jiných zemích po celém světě během stejného období. Pozorovaný pokles případů může vysvětlit nedostatečné hlášení, nedostatečná diagnostika nebo skutečný pokles v důsledku přímých nebo nepřímých dopadů opatření v souvislosti s pandemií covid-19. Surveillance spalniček a opatření v oblasti veřejného zdraví, včetně vysoké proočkovanosti, poskytují základ pro správnou reakci na možný nárůst počtu případů/ohnisek.

ECDC akce: ECDC monitoruje situaci v oblasti spalniček prostřednictvím svých „epidemic intelligence“ aktivit, které doplňují měsíční výstupy a údaje o sledování spalniček z Evropského systému dozoru

(TESSy), které běžně předkládá 29 zemí EU/EHP. ECDC zveřejnilo hodnocení rizik nazvané „Komu hrozí spalničky v EU/EHP?“ dne 28. května 2019.

7. Měsíční epidemiologický monitoring záškrtu v EU/EEA, 2023

Přehled: K 4. dubnu 2023 bylo prostřednictvím TESSy v EU/EHP hlášeno 20 případů záškrtu. Případy byly hlášeny z Německa (17), České republiky (2) a Norska (1). Jedná se o nárůst šesti případů od poslední aktualizace s údaji k 1. březnu 2023. Nové případy byly hlášeny v Německu (6). Z celkového počtu případů hlášených v roce 2023 bylo 14 případů způsobeno *Corynebacterium (C.) diphtheriae* a zbývajících šest případů bylo vyvoláno *Corynebacterium (C.) ulcerans*. Celkem 19 z 20 případů mělo kožní klinickou prezentaci (Německo (17), Česká republika (1) a Norsko (1)) a jeden případ byl klasifikován jako jiná klinická prezentace. Respirační klinický obraz nebyl v roce 2023 pozorován u žádného případu hlášeného v EU/EHP. K 4. dubnu 2023 nebylo v EU/EHP hlášeno žádné úmrtí v důsledku záškrtu. Ze všech 20 případů záškrtu hlášených do TESSy byly čtyři případy klasifikovány jako importované případy z Afghánistánu (2), Sýrie (1) a Filipín (1), čtyři případy neprokázaly import a pro 12 případů je status importu neznámý. ECDC nemá žádné informace, které by naznačovaly přenos nebo propuknutí záškrtu v širší populaci EU/EHP v důsledku zvýšeného počtu případů záškrtu pozorovaného od druhé poloviny roku 2022.

Další zprávy: Od 2. ledna do 26. března 2023 hlásila Britská agentura pro zdravotní bezpečnost jedno potvrzené onemocnění záškrtem u žadatele o azyl v Anglii. Od 1. ledna do 3. dubna 2023 hlásil Federální úřad pro veřejné zdraví ve Švýcarsku pět potvrzených případů záškrtu.

Zřeknutí se odpovědnosti: Měsíční epidemiologické monitorování záškrtu publikované v CDTR poskytuje nejnovější údaje o případech a ohniscích na základě informací zveřejněných vnitrostátními orgány veřejného zdraví nebo médií v EU/EHP a zjištěných během screeningu epidemických zpravodajských informací. Tato zpráva také obsahuje údaje, které TESSy běžně předkládá 29 zemí EU/EHP.

Souvislosti: V roce 2023, k 4. dubnu, bylo v EU/EHP prostřednictvím TESSy hlášeno 20 případů záškrtu. V roce 2022 bylo v EU/EHP do TESSy hlášeno 177 případů záškrtu vyvolaných *C. diphtheriae*. Ve stejném období bylo v EU/EHP do TESSy hlášeno 31 případů záškrtu a jedno úmrtí připadající na *C. Ulcerans*.

Po nárůstu případů záškrtu u migrantů v druhé polovině roku 2022 ECDC upravilo metadata TESSy tak, aby umožňovala hlášení dalších proměnných, jako je země původu případu, zda je případ součástí probíhajícího klastru případů a zda případ vykazuje rezistenci na léčbu antibiotiky. Prioritou by mělo být nahrávání údajů o případech souvisejících s probíhající epidemií u migrantů. Mechanismus pro sledování ohniska je hlášení všech případů záškrtu do TESSy na měsíční bázi k poslednímu dni každého měsíce. Údaje nahrané do TESSy budou měsíčně zveřejňovány jak v online atlasu infekčních nemocí ECDC, tak ve zprávě ECDC - CDTR.

ECDC hodnocení: Záškrt je v zemích EU/EHP vzácným onemocněním. Podle WHO/UNICEF se odhady proočkovanosti DTP3 v roce 2021 v jednotlivých členských státech EU/EHP lišily a pohybovaly se od 85 % (Rakousko) do 99 % (Řecko, Maďarsko, Lucembursko, Malta a Portugalsko). Očkování je jedinou účinnou metodou pro prevenci onemocnění zprostředkovaného toxiny. To zahrnuje podání booster dávky difterického toxoidu, pokud od poslední dávky uplynulo více než 10 let. Výskyt onemocnění u plně očkovaných jedinců je velmi vzácný. Nárůst případů u migrující populace hlášený od druhé poloviny roku 2022 v několika zemích EU/EHP je neobvyklý a je třeba jej pečlivě sledovat spolu s prováděním nezbytných opatření v oblasti veřejného zdraví, aby se zabránilo výskytu dalších případů

a dalšímu šíření. V tomto kontextu je pravděpodobnost výskytu nemoci u jednotlivců žijících v komunitě velmi nízká, pokud již absolvovali kompletní očkování proti záškrtu a mají aktuální očkovací status. Nicméně nelze vyloučit možnost sekundárních infekcí v komunitě a u neočkovaných nebo imunosuprimovaných jedinců, kdy je možný výskyt závažné klinické formy záškrty.

Nedávné vědecké publikace uvádějí výskyt izolátů vykazujících genomický profil naznačující antimikrobiální rezistenci ve Švýcarsku a Německu. Tato zjištění jsou předběžná a před posouzením potenciálních důsledků těchto pozorování by bylo zapotřebí více důkazů, včetně přízpusobení aktuálně doporučených antibiotických léčebných režimů. Nicméně podobný výskyt v jiných evropských zemích nelze vyloučit a vzhledem k tomuto pokračujícímu vývoji ECDC preventivně doporučuje, aby byla u všech izolátů *C. diphtheriae* testována citlivost na antibiotika.

Akce: ECDC nadále sleduje epidemiologickou situaci ohledně záškrty v Evropě a bude poskytovat měsíční aktualizace. Nejnovější informace jsou k dispozici v EpiPulse, Surveillance Atlasu infekčních nemocí a v CDTR.

8. Záškrť – Nigérie, 2023

Přehled: Od 1. prosince 2022 Nigerijské centrum pro kontrolu a prevenci nemocí monitoruje ohniska záškrty hlášená ve státech Kano a Lagos ([Zpráva NCDC o situaci záškrty 1](#)). Podle nejnovější zprávy s údaji zjištěnými mezi 19. týdnem 2022 a do 9. týdne 2023 ([NCDC Diphtheria Situation Report 3](#)) bylo hlášeno 1 064 suspektních onemocnění z celkem 21 států, z nichž 389 bylo potvrzených (36,6 %), 322 bylo vyřazeno, 201 čeká na klasifikaci a 152 je neznámých. Z 389 potvrzených případů bylo 305 (78,4 %) u 2–14letých a 60 (15,4 %) z nich bylo plně očkováno. Mezi 389 potvrzenými případy bylo hlášeno 62 úmrtí (15,9 %). Většina případů byla hlášena z Kano (79 % suspektních a 97 % potvrzených), [NCDC Diphtheria Situation Report 3](#).

NCDC koordinuje všechny aktivity, např. nasazení týmů rychlé reakce v terénu, harmonizaci surveillace napříč státy a laboratořemi a distribuci ampulí difterického antitoxinu do státu Kano. Podrobný seznam aktivit je k dispozici ve [zprávě NCDC o situaci záškrty 2](#).

Hodnocení ECDC: Riziko zavlečení záškrty z Nigérie do Evropy je nízké, nelze jej však vyloučit. Evropané, kteří žijí nebo cestují do postižených oblastí, by se měli poradit se svým poskytovatelem zdravotní péče ohledně svého očkovacího stavu a posoudit, zda je vhodné podat posilovací dávku difterického toxoidu podle národních pokynů. Po návratu do EU/EHP by cestující s příznaky jako je tonzilitida, faryngitida, sérosanguinózní sekrece z nosu nebo kožní léze, měli vyhledat zdravotní péči a nechat se vyšetřit. Klinická léčba potvrzených případů, včetně použití DAT, by měla být prováděna podle národních doporučení. Tyto případy by měly být hlášeny podle národních doporučení a do TESSy, jak je definováno v protokolu. Mělo by být rovněž zavedeno rychlé vyšetřování v rámci veřejného zdraví a opatření u úzkých kontaktů.

Akce: ECDC tuto událost sleduje prostřednictvím svých „epidemic intelligence“ aktivit.